

COURSE OUTLINE

- 1.รหัสและชื่อรายวิชา :SHPE630 : POPULATION EDUCATION FOR DEVELOPMENT 3(3 -0 -0)
สมปศ๖๑๑ : ประชากรศึกษาเพื่อการพัฒนา 3(3 -0 -0)
2. หลักสูตรและประเภทของรายวิชา :หลักสูตรปริญญาตรีบัณฑิต สาขาวิชาประชากรศึกษาเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืนเป็นรายวิชาในหมวดวิชาเลือก
3. วัตถุประสงค์ของรายวิชา
4. อาจารย์ผู้รับผิดชอบรายวิชา :
5. แผนการสอน :

สัปดาห์ที่ /ครั้งที่	หัวข้อ	จำนวนชั่วโมง			อาจารย์ผู้สอน
		บรรยาย	ปฏิบัติ	ศึกษาด้วยตัวเอง	
1	๑. แนะนำรายวิชา กระบวนการเรียนการสอน และการประเมินผล ๒. บทนำ ๑) ประวัติ ความเป็นมาของประชากรศึกษา ๒) ความเกี่ยวข้องเชื่อมโยงระหว่างประชากรศึกษากับศาสตร์อื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง ๓) ขอบข่ายของประชากรศึกษา ในบริบทและกระบวนทัศน์ใหม่ ๔) ความคิดรอบยดศัพท์ทางประชากร	3	-	6	-
2	ภาวะประชากร และการเปลี่ยนแปลงภาวะประชากรในระดับครอบครัว ภาค ประเทศภูมิภาค และระดับโลก ๑. นโยบายสำคัญของการศึกษาภาวะประชากรและกระบวนการเปลี่ยนแปลงภาวะประชากร ๒. ตัวแปรภายในระบบ และนอกระบบประชากรที่ทำให้ภาวะประชากรเปลี่ยนแปลง ๑. แนวโน้มการเปลี่ยนแปลงภาวะประชากรโลกและประเทศไทย โอกาสและวิกฤตทางประชากร	3	-	6	-
3	ทิศทางพลวัตประชากรกับการพัฒนาคุณภาพประชากร ๑. ประชากร สิ่งแวดล้อม และการพัฒนา ๒. แนวทางการพัฒนาคุณภาพประชากรโลก ๑. แนวทางการพัฒนาคุณภาพประชากรไทย	3	-	6	-
4	๑. ทฤษฎีกระแสหลัก (Main stream) และกระแสรอง (Competitive Theories) ในการอธิบายทำนายและ คำนวณ ปรากฏการณ์ทางประชากร ๒. วิพากษ์ทฤษฎี : ปรากฏการณ์และงานวิจัย	3	-	6	-
5	การวางแผนและการกำหนดนโยบายโดยใช้ข้อมูลประชากร ๑. นโยบายสำคัญของข้อมูลประชากรในการวางแผนและกำหนดนโยบาย ๒. เทคนิคการวิเคราะห์ข้อมูล ๑. ข้อควรระวังในการใช้และการตีความผลการวิเคราะห์ข้อมูลประชากร ๔. กรณีตัวอย่างการใช้ประโยชน์จากเทคนิคการวิเคราะห์ข้อมูลประชากรในการวางแผนและกำหนดนโยบายเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ	3	-	6	-
6	นโยบายประชากรในบริบทจุลภาคและมหภาค ๑. ความรอบยดที่สำคัญเกี่ยวกับนโยบายประชากร ๒. แนวคิดเกี่ยวกับยุทธวิธีการควบคุมการเปลี่ยนแปลงประชากรและพัฒนาคุณภาพประชากร ๑. นโยบายประชากรในไทย ภูมิภาคและโลก (นโยบายเจริญพันธุ์ นโยบายผู้สูงอายุ นโยบายทำแท้ง ฯลฯ) ๔. วิเคราะห์ผลสืบเนื่องของนโยบายพัฒนาเศรษฐกิจ และสังคมแห่งชาติ และนโยบายประชากรของประเทศไทย	3	-	6	-
7	ภาวะสมรสในบริบทจุลภาคและมหภาค ๑. ความสำคัญ ความหมายสถานภาพ และชนิด การสมรส ดัชนีในการเปรียบเทียบเรื่องการสมรส ๒. แนวคิดทฤษฎีที่อธิบายการสมรสและคุณภาพชีวิตสมรส ๑. ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อคุณภาพชีวิตสมรส ๔. ภาวะสมรสและแบบแผนการสมรส ๕. นโยบายหรือแนวทางควบคุมหรือกระตุ้นการเปลี่ยนแปลงภาวะสมรส. ๖. แนวโน้มใหม่และประเด็นใหม่เกี่ยวกับภาวะสมรส เช่น ทัศนะใหม่ต่อการตั้งครรภ์ (Family Formation) การหย่าร้าง การสมรสข้ามชาติ	3	-	6	-
8	ภาวะเจริญพันธุ์ ในบริบทจุลภาคและมหภาค ๑. ความคิดรวบยดที่สำคัญเกี่ยวกับภาวะเจริญพันธุ์ ๒. แนวคิดหรือทฤษฎีและวาทกรรม(Demographic discourse)	3	-	6	-

	เกี่ยวกับภาวะเจริญพันธุ์ ๑. ปัจจัยทั้งในและนอกระบบประชากรที่มีผลต่อภาวะเจริญพันธุ์ ๔. ผลกระทบของการเปลี่ยนแปลงภาวะเจริญพันธุ์ ๕. นโยบายแนวทางควบคุมหรือกระตุ้นการเปลี่ยนแปลง ภาวะเจริญพันธุ์ ๖. ประเด็นใหม่เกี่ยวกับภาวะเจริญพันธุ์ เช่น อนามัยเจริญพันธุ์ (Reproductive Health) บทบาทเพศ (Gender) จริยธรรมการโคลนนิ่ง สิทธิเจริญพันธุ์				
9	ภาวะการลดตายและการเจ็บป่วยใน บริบทจุลภาคและมหภาค ๑. ความคิดรวบยอดที่สำคัญเกี่ยวกับภาวะการตายและการเจ็บป่วย ๒. แนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการเจ็บป่วยและการตาย ๑. ระดับและแนวโน้มของภาวะการตายและการเจ็บป่วย ๔. ปัจจัยทั้งในและนอกระบบประชากรที่มีผลต่อภาวะการตายและการเจ็บป่วย ๕. ผลกระทบของการเปลี่ยนแปลงภาวะการตายและการเจ็บป่วย ๖. นโยบาย และแนวทางในการลดอัตราการตายและการเจ็บป่วย ๑. ประเด็นใหม่ เกี่ยวกับภาวะการตายและการเจ็บป่วย เช่น โรคที่กลับมาใหม่ ระบบบริการฉุกเฉิน การแพทย์ทางเลือก การประกันสุขภาพ สิทธิการตาย	3	-	6	-
10	การย้ายถิ่นในบริบทจุลภาคและมหภาค ๑. ความคิดรวบยอดที่สำคัญเกี่ยวกับการย้ายถิ่น ๒. แนวคิดหรือทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการย้ายถิ่น ๑. ระดับและแนวโน้มของการย้ายถิ่น ๔. ปัจจัยทั้งในระบบและนอกระบบประชากรที่มีผลต่อการย้ายถิ่น ๕. ผลกระทบของการย้ายถิ่นและความเป็นเมือง ๖. เมืองและความเป็นเมือง ๑. นโยบาย และแนวทางในการแก้ปัญหาการกระจายตัวและการตั้งถิ่นฐาน ๘. ประเด็นใหม่เกี่ยวกับการย้ายถิ่น เช่น คนไร้สัญชาติ การย้ายถิ่นของผู้สูงอายุ	3	-	6	-
11	กำลังแรงงานในบริบทจุลภาคและมหภาค ๑. ความคิดรวบยอดที่สำคัญเกี่ยวกับเรื่องแรงงาน ๒. แนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวกับแรงงาน ๑. ระดับและแนวโน้มของสถานการณ์แรงงาน ๔. ปัญหาแรงงานด้านปริมาณและคุณภาพ ๕. นโยบายระดับจุลภาคและมหภาคเกี่ยวกับแรงงาน ๖. ประเด็นใหม่เกี่ยวกับเรื่องแรงงาน เช่น แรงงานต่างด้าว แรงงานผู้สูงอายุ การว่างงาน สวัสดิการ แรงงาน	3	-	6	-
12	นำเสนองานเดี่ยว	9	-	18	-
15	ประเด็นเร่งด่วนที่ควรพัฒนาสร้างองค์ความรู้ในทางประชากรศึกษา	3	-	6	-

6. เอกสารประกอบการเรียนการสอน :

- ภาษาไทย เกื้อ วงศ์บุญสิน. (๒๕๕๐). โครงสร้างประชากรไทยยุคโพสโตโมเดิร์น การเปลี่ยนแปลงที่รวดเร็วเกินกว่าจะถูกมองข้าม. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. กุศล
สุนทรธาดา. (บรรณาธิการ). (๒๕๑๙). จุดเปลี่ยนนโยบายประชากรในประเทศไทย. สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย. ชัยยนต์ ประดิษฐ์ศิลป์. (๒๕๔๒).
เศรษฐกิจศาสตร์การเมืองของปฏิวัติขนาดครอบครัวในประเทศไทย. โครงการหนังสือเล่มอันดับที่ ๑๕ ศูนย์วิจัยและผลิตตำรา มหาวิทยาลัยเกริก. เดียง ผาดไธสง. (๒๕๑๙). The Recent
Fertility Decline in the Chiangmai area of Thailand. การล่มสลายของสังคมไทยเนื่องจากการวางแผนครอบครัว สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย. นภาพร หะวานนท์ (แปล).
(๒๕๑๐). การปฏิวัติขนาดครอบครัวในประเทศไทย การลดลงอย่างรวดเร็วของภาวะเจริญพันธุ์ในประเทศไทยโลกที่สาม. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์รุติจา. ปราโมทย์ ประสาทกุล. (๒๕๔๑).
ประชากรศาสตร์: สาขาสังคมศึกษา เรื่องประชากรมนุษย์. กรุงเทพมหานคร: อมรินทร์พริ้นติ้งแอนด์พับลิชชิ่ง จำกัด (มหาชน). นพวรรณ จงวัฒนา. (๒๕๔๑). พจนานุกรมศัพท์ประชากรศาสตร์.
เอกสารสถาบันประชากรศาสตร์หมายเลข ๒๕๔. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. สันหัตถ์ เสริมศรี. (๒๕๔๑). ประชากรศาสตร์ทางสังคม. กรุงเทพมหานคร:
บริษัทสามเจริญพาณิชย์ (จำกัด). Demeny, Paul & McNicoll. Geoffrey (editors.).(2006) . The Political Economy of Global Population Change, 1950-2050. New York:
Population Council. Gilbert, Geoffrey. (2005). World Population: A Reference Handbook Contemporary world Issue. Santa Barbara: Calf ABC-CLIO .
Population Reference Bureaus. (2008). World Population Highlights: Key Finding from PRB